

# Gilzės Releivis

(pirma „Naujasis Releivis“.)

„Gilzės Releivis“ yra Sereboj bep! Subatoj išdūdamas  
ir kaštūja ant Vertainio Metro 50 Pen.

Apstelaimat yra nū bile lokio Posto priimami, arba  
ir paczoj Druotrijoj

J. Revlānderis bep Sunaus

Gilzėje, Aukštoje Ulycz. 67 (Gobe Str. 67).



Apstalimat,

Druotrijoj Gilzės Releivio funkciami kaštūja po 10 Pen.,  
Prisiulymai 20 Pen.,

už ložnų smulkeis Raštais išpaustų Gilz.

Gromatos dėl Gilzės Releivio paties išrašomos yra  
dabar i Gilzėje nufuncziamos.

**Nro. 28.**

Gilzėje, 6. Aprili 1892.

**13. Jahrgang.**

## Kas pasfutiniame Gese Swiete nufidawe.

### Is Bokietijos.

Berlyne, 1. Aprili. Ciecorius Utarninke Kunigaikšti Radolin ant Braneshimo prieme ir potam jis prie Profesorio Kalandrelli Paminklą Wiliams I. apziurejo, kurs Mieste Bromberg pastatytas bus. Sereboj Ciecorius Susiejimą su Prezidentu von Lewezow turejo ir potam Braneshimą sawo paties Raštiniuko v. Lukanus girdejo. — Ant Pietū prieme Ciecorius Kunigaikšti Reuf senesniosios Gimines, kurs Dieną pirm to i Berlyną atkeliawes buwo. Potam Ciecorius numirusyji Gendroliu von Alvensleben palhdejo. Ciecorius Gendrolui pats wieną Bainiką ant jo Grabo uzdejo ir seke pasfui Grabo iki Gelzkeldwaro. — Gzetwerge Ciecorius Pasfuntinius su jū Paczomis i Paloczū ant Gziasnies pakwietes buwo.

— [Sziaurine Melione musū Ciecoriaus.] Bagal Badawadyhimą Ciecorius 9. Julijū ant garinio Ukrūto „Hohenzollern“ i Dwingi Bodo parwyks. Potam jis ant Bangzuwiū Medziokles i siaurines Jures nūwaziūses.

— Už numirusyji Gendroliu v. Alvensleben wist Aficierai 3. Armeuro per tris Dienas ir Aficierai 8. Ragimento per 7 Dienas Gebejimo Zenklus nešti tur.

— Kunigaikštis Bismarcis 1. Aprili sawo 78. Gimimo Dieną fwente. Is wisos Bokietijos jam ant fios Dienos Garbes Iprodymai nufusti bus, ir išrodys jam, kad Wiernybe ir Dekawone musū Zemej dar ne ismirusi yra.

— Karalystes Saimo Deputiertai 8. Aprili ant Belgtū Szventes i Ramus iskeliaus ir 26. Aprili wel Berlyne susiras.

— Buwesis Kultaus Ministeris v. Zedlig Sereboj is Berlyno atstojo ir ant Aplankymo sawo Szwogerio, von Behr, i Tannenwalde iskeliamo.

— Kunigaikštis Bismarcis ir fime Mete ant teturiū Nedelū i Maudykle Rissingen iskeliauti keta.

— Kaip girdeja, Bokietijos Pasfuntinys Rasfoklijoj Gendrolius von Schweinik Rudenij nū sawo Uredo atstos.

— Redytojis walndumojancziosios Ceitungos Mieste Berlyne del Izejidimo burwustiojo Redytojo Marks nū Bosfoklos Ceitungos ant 50 Markiū nufudytas tape.

— Ant Salos Helgoland pagal pasfutini Skaitymą 954 wpriskujū ir 1132 moteriskujū Berzonū randasi.

Wilhelms haven, 31. Merca. Princas Endrikis, musu Ciecoriaus Brolis, fendien i musū Miestą iskeliamo ir Bedimą garino Ukruto „Beowulf“ apsteme.

Freiburg, 31. Merca. Musū Mieste parejuse Rakti Ugnis atfirabo, kurioje wiena Kamplija nū 8 Berzonū iudege.

## Rusidawimas Lietuwiskuju Bybeliu.

Birm Bieros Gzstyttojo Dr. Mertino Liuteriaus Gzesu buwo branguks Diemo Zodis tikt wienat Klebonū skaitomas ir isguldomas. Nemotykieje ne gawo fwentą Raštą i sawo Rankas; jis pasfilito jiems uzrakitas, lyg Rnygos su septyneis Peczwiezeis. D ta jiems ir butu maczyjus, kad jis ir Bybeles i sawo Rankas butu gawę, juł jie ne galejo permantyti, kas fwentame Rašte mums darpti paliepta yra. Bybeles nesa tiktay lotyniskoj Kalboje druktawotos te buwo. Liuterius pasfprocetwojo, pirmajusej wistems Zmoniemis Diemo Walę atwiray zinomą darpti. Zodel jis su sawo Prietelieis Bybeles i wokiską Kalbą perstate. Liuteriaus

Gese ir Lietuwiniškai podraug su wisais Apywentojeis ewangeliskaje Wiera prieme. Jie ale dar ne tūjaus Bybeles Motynos Kalboje gawo. Mes klausam, kodel Lietuwiniškai dy Szimtmeczju ant Ikwertimo fwentojo Rašto i sawo Motynos Kalbą noprosnay lauke, kaczieig jie ir pilną Loską bep Reile sawo Zemes Temo apturejo. Briegtam ir Grekio Rnyginyczioj buwo wiens Berstatymas Bybeliū i lietuwiką Kalbą randamas, jis dar ir fendien ten randasi, ale jis niekadob nudrukawotas ne tape.

Kad Rnyzelninkū Redo Gese nieks užtay ne rupinosi, jeib Lietuwiniškai su Diemo Zodju ir krikščioniskū Ispazininimu aprupinti butu, tai mums ne yra Dymas. Zmones dawe tūkart tiktay krikščytis, jeib jie ne powisam

isnaisinti butu. Tūmi ale Karzygiei buwo jau pakajingi, kad fwieziej krikščytieje tiktay ant krikščionystes wicfuntiniū Itaisymū padabojo. Už Ispazininimą Ispanyms ir Ispanyms Kelo mentay te tape rupinta. Baznyczju tiktay Rnyzelninkū Redo gruntawotūje Miestūse te buwo. Kas ir butu už apgaleitūsius, po sunkia Bandziama pawerstūsius Zmones su swetimaje Kalba rupines. Redo Karzygiei jiems tiktay Zemes Bonai, ale ne Zemes Temai buwo.

Litrus Zemes Temus ighjo jie, kaip jie po Waldzia Hohencoleriū parėjo. Sau pirmasis Grekis buwo Pawyzbis tewisko Waldytojo, ypacziej prilente jis sawo tewiskaje Szirdi sawo bedniemsiems, taip ilgay spawstiemsiems Lietuwiničiams. Toktai



Karlsruhe, 30. Merca. Dider-  
citis nū Badū dar wis Patale pasifikti  
tur, ir Kosulhs Kartais pasfididin, ale  
deley to jo Liga tikt Baines ne prikel.

**Iš Prancuzijos.**

Parhze, 30. Merca. Anarkistū  
Wadowas, Wardū Kavochal, kurs i  
trumpą Gzesą keles Trobas i Dra pa-  
plaisino, bendien nū 6 Pulicijos Agentū  
suimtas tape. Prie jo du Remolweriu  
atraftu tape. Kaip Pulicistai ji i  
Kalejimą nuvede, jis iškauke: „Aukštay  
Anarkistū Partija!“

— Szendien 40 Anarkistai iš kitū  
žemjū nū Wyriausybes iš Prancuzijos  
išwarty tape.

— 31. Merca Pulicija prie wieno  
Dilto ir Upeje Seine didelė Dalgą  
Dynamyto surado.

**Iš Maskolijos.**

Maskolijos Ministeris laukiejū  
Dalytū v. Giers Galvos Rože susirgo,  
ale jau taip toli pasigawęs yra, kad  
Lektoriei mislyja, jis i trumpa Gzesą  
wisai pasigawęs.

**Iš Szpanijos.**

Szendien leturi Anarkistai iš Pran-  
cuzijos per Kubežū pergabenti tape.

**Iš Turkijos.**

Konstantinopol, 1. Aprili.  
Wakar wiens Kumijons iš Turkijos  
i Egiptū žemę iškeliamo ant Ista-  
thmo jaunojo Redime (Waldono) nū  
Egiptū.

**Iš Ciecorystes Saimo.**

Gzetwerge, 26. Merca. 204. Susiejimas.

Ciecorystes Saimas bendien ant  
Zieg. <sup>3</sup>/<sub>4</sub> sawo Darbus atliko ir nū  
Ministerio v. Bötticher ant Paliepimo  
Ciecoriaus uždarytas tape. Prezidentas  
v. Lewewow ant Galo ištare, kad Cieco-  
rystes Saimas 6. Meisi 1890 atwertas  
yra, kad jis per sitą ilgą Gzesą 208 Kartus  
Susiejimą laikes. Apie 15 Zokanus  
Saimas Surodijimą laikyti dar ne

ant ypatiško Padabojimo werczia, kad  
ta Meile prieš Lietuwininkus iki da-  
barnyktjojo Gzeso prie Waldonū iš  
Hohencoleriū Namū išliko. (Cieckis  
Albrechts ponawojo nū 1525 iki 1568.  
Jis Mete 1525 prieme Liuteriaus  
Mokslą ir padare musū Prowincą  
ewangeliską.) Cieckis Albrechts jau prie  
Gruntawojimo Uniwerzitetos ant to  
padabojjo, jeib jis dwasifikaję Bedą  
Lietuwininkū nukreiptu. Ewangelijos  
Szwieša jiems iš Bradzios tiktai ment  
Raudos atgabeno, nesa tikart tikt  
labay ment Kunigū te buwo, kurie  
Lietuwiskai permene. Berods tape per  
tai už Apsakymą Diemo žodžio tarp  
Lietuwininkū rupinama, kad Kunigo  
mokiskay laikytoji Miskia nū wieno  
Kulko, kursai ant Papalyj budawotos  
Kozelnyczios stowejo, kalbesis po kal-

galejo. — Seniausasis Deputiertas  
v. Tettau Wardan Saimo Prezidentui  
pasidekawojo už Saimo Darbo Weditą  
ir Deputiertus prafe, Prezidentui ant  
Garbes nū sawo Sostū pasifekti. —  
Prezidentas Saimui pasidekawojo už  
tą Garbę ir tą Rusitikejimą ištare, kad  
Deputiertai ateisancziam Rudenyj wisi  
sweiti susirase. Potam Sztotssekretiers  
v. Bötticher žodi eme, tarydams: Už  
Saimui ciecoriską Paliepimą pranešti  
turiu. (Deputiertai nū sawo Sostū  
atfikele, Socialdimikrotai iš Swetlyczios  
atstojo.)

Mes Wilius, iš Diemo Malones  
Ciecorius ir Karalius nū Prusū,  
apsakom ir zinoma darom, kad Mes  
Sztotssekretierui Dr. von Bötticher  
pagal 12. Sanari Ciecorystes Zo-  
kano tą Macę padawem, dabarnykt-  
tūsius Susiejimus Ciecorystes Saimo  
Musu Wardan ir Wardan subunta-  
wotujū Ragnrungū 31. Merca šio  
Meto uždaryti.

Berlyne, 30. Merca 1892.

Wilius.

von Kaprivi.

Už tą Garbę turiu, Ponui Prezi-  
dentui sitą ciecoriskąjį Raštą padūti.  
Bagal man padūtaję Macę ap ištariu,  
kad Ciecorystes Saimas uždarytas yra.

Prezidentas Deputiertus potam pa-  
ragino, Ciecoriui ant Garbes tris Kartus  
„Aukštay“ haukti. Deputiertai potam  
atstojo iš Swetlyczios.

**Iš Karalystes Saimo.**

Deputiertai 30. bey 31. Merca su-  
dumojo antrą Kartą tolius Zokanus,  
apie kuriū pirmą Surodijimą mes jau  
žinę dawem. — Naujey Butui ant  
Apmastymo Baznyziū-Zokans aptūnose  
Prowincose padūtas tape.

Pono Butas toliaus apie Žemimo  
bey Ipdawimo Zokaną Surodijimą  
laife.

besto perstatyta tape. Kaip wargingas  
ale toksai Išsigelbejimas buwo, tai jau  
iš te numanoma, kad šitie Kulkai wisay  
nemokiti žmones buwo, kurie geray  
iš mokiskostios Kalbos išwersti ne galejo,  
je Kartais patys ne permene, tą jie  
išwersti turejo. Todel reikejo žemei  
Kunigū parupinti, kurie žmoniems jų  
pacziū Kalboje Miskią laikyti galejo.  
Todel Cieckis Albrechts padawadyjo, kad  
tas Metą septyni Lietuwininkai, kurie  
ant Kunigū Uredo ktadierūti norejo,  
walnay Mokslą ir Walgi gautu. Prie  
pirmucziausiojo Ibrinkimo Profesoriū  
arba Uniwerzitetos Mokytojū jis jau  
ant to padabojjo, jeib jis tolius Wykus  
ibrinktu, kurie geray lietuwiskay galejo,  
jeib tie lietuwiskūsius Sztadentus geray  
mokinti galetu. Wiens tu Ibrinktuju  
buwo Szwento Rašto Profesorius

**Iš Lietuwos bey abiejū Prusū  
Prowincū.**

Tilžeje, 31. Merca. [Kraujo  
Apnūdyjimas.] Wiena žiupone  
buwo pirm 14 Dienū per tai prie  
sawo Biršto mentą Koną pasfidariusf,  
kadangi ji Birštą prie karštujū Kalalio  
Durū prikišo. Ji ant tos wisay men-  
tos Konos ne padabojjo ir dewejo rau-  
donay išbuterūtas Birštines. Po triumfo  
Gzeso atfirado Kraujo Apnūdyjimas.  
Giliukungu Budu pasiseke Lektoriui,  
minetaję žiuponę išgydyti, taip kad jos  
Ranka dar sweika išliko.

— Ant Ulyczios užfidege pirm keliū  
Dienū Kubai wieno Namū Berno.  
Jis Wokicziū Ulyczia be eidams Ci-  
garą užfidege, ale bene su Ugnim ne  
gana apsidabojjo. Giliukungu Budu  
galejo Ugnis su Bagalba pro Szali  
einancziujū išgešinama buti, pirmneng  
Užfidegešis Ugnies sužeistas butu tapę.

Prekulej, 31. Merca. [Garbes  
Zenklas už Išgelbejimą.] Wie-  
noj Dienoj Julyjaus Menesis perejusto  
Meto ejo Kupciū Bagalbinink Legait  
ir Barzštutis Rahn iš šiczion i Ringes  
Upe maudyties. R. tikt mentay plaukti  
te galedams i gile Wietą ipules kelis  
Kartus nugrimzdo ir wel iškilo ir butu  
bemeit nuskendęs. Ant antros Pusės  
esqsis L. Briegadą pamatęs tūjau arthn  
plauke ir bande R. išgelbeti. Tasai  
Emerczio Baimėje nutwere abi Ranki  
sawo Gelbetojo ir ji podraug su sawim  
i Gilumą trauke. Wisą Syla prista-  
tydams šisai galiaustey wieną Ranką  
išwalngjo ir wel aukštyn ussigawo. Jis  
plaudams ješkojo Kraštą atfiekti ir  
trauke apalpusyji R. pasfuy sawęs.  
Išgelbejimo Darbas bene ir tada dar  
pasisekęs ne butu, kadangi Upes Kran-  
tas labay aukstas ir status yra, jey  
keli Wyrai, kurie ne toli meškteriojo,  
ne butu ant Bagalbos prikoke. Jie  
su Meškteriojimo Lazda abu ištrauke.

Stanislaus Kapagellan, „wiens Pra-  
kilniujū iš Lietuwos Diderckystes, an-  
trojo Wardas buwo Abraomas Kul-  
wenzis, kursai ir wiens prakilnas Lie-  
tuwininkas buwo, tas žemes Zokanū  
Mokytojis buwo. Opaczey ant pirmu-  
tiniojo Darbo Cieckis labay nusitikejo.  
Jis jam tą Garbes Wardą „pirmasis  
Profesorius“ dawo ir pats ejo jo Pa-  
mokslu pasiklausyti ir ji tulimais Da-  
lykais garbinti dabojjo. Misklyjama,  
kad Cieckis ji raginęs buwęs, Wybeles  
i lietuwiskaję Kalbą išwersti. Bet  
Smertis žegnones pilnam Darbui nū-  
bazojo Wyro greitay Galą padare.  
Jis mire wieną Metą po Uniwerzitetos  
Gruntawojimo Mete 1545. Cieckis  
dawo ji sawo Sklepe palaidoti, tūmi  
išpazinti dūdams, kad jis giliey pajuto,  
ką jis per Smerti Kapagellano pra-



Rupeziū Bagalbininkui legait yra del jo išrodyto Drasumo Išgelbejimo Garbes ženklas priteiktas.

Kaušūse, 31. Merq. [Jau wel Jures yra Apiera prašiusios.] Kaip kas Dieną ejo Utarninke anksti du žvejū Laimu lengvam Sžiaurinui be puciant ant Lapiū žvejavimo. Prieš Pietus pastojo Bejas didesnis. Po Pietū pakilo dide siaurystine Pietra, Jures baisteg sukilo. Prieš Zieg 3 1/2 buvo Laimai jau taip arti prie Krašto priejė, kad jie nū Kranto matomi buvo. Ant Ziegoriaus 5 išbego pirmasis Laimas palaimingai i Kraštą. 10 Miniutū weliaus seke antrasis Laimas, kuriam 5 žveji buvo. Jis per dvi priegadingas Bangas perejes treciosios Bangos apverstas tape. Wisi 5 žveji ipule i Jures. Kaczieig tūjau wiens Laimas ant Išgelbejimo priekais ejo, tap tikt wiens žvejis, Julius Mūfliens, te galejo išgelbetas tapti, titi keturi, butent Kardelis Bluhm iš Saffau, Augusts Bluhm, Endrikis Buttler ir Ferdinands Mūfliens iš Kaušū nuskendo. Išgelbetojei: žveji F. Glagau, A. Audehm, S. Purks ir Ed. Mūfliens (pastutinis yra Laimas Išgelbetojo) sawo Gynasti i Priegadą state, jeib wisus išgelbetu, wienof noprosnā.

Nū kurbiskū Mariū, 29. Merq. [Priegadinga Smobbos Kelione.] Laiklūi „Draugiskasis“ sekasis Atsitikims rapomas: Perejustame Gzetwerge buvo Baznyczkiemj Nemonien Burū Smodba, kuri pagal šio Rampo Budą Walgymu ir Gerimu iki Petnyczios Wataro šwencziama tape. Potam dar Szwente naujūsiūs Namūse jaunojo Poro turejo toliaus šwencziama buti. Naujieje Namai ne toli Agilos gul. Smobbos Swecziesi sutare, per Mares ten nuwaziūti, kadangi Ledas dar twirtas gana esq. Keturiolika Szlajū, Bryskahj jaunasis Poras, pasidawe ant Keliones.

puldes. — Kulwenzis pasimire sekancziamete ant wienos Keliones.

Tas Itaisymas, wadinamas „Alumnat“, per kuri Lietuwinkai dylay stadierūti galejo, ir toliaus pastowejo. Ant Greikio Dziugsmo iš to parejo tas Wyras, kursai pirmaji Bingsni ant Aprupinimo Lietuwinkū su Diewo šodziu ženge. Tasai buvo Mertins Moswidas, wiens pirmucziausiuju, kurie iš Itaisymo „Alumnat“ aprupinti tape ale ir wiens pirmucziausiuju nū tū, kurie kaip Profesorū Bagalbininkai prie Uniwerzitetos mokinti galejo. Mete 1549 jis pastojo Kunigs Kagainej, potam jis ir Wyflupu pastojo. Mete 1562 pasimire jis. Ar jis gimęs Lietuwinkas buvo, tai iš Likro ne yra žinoma. Toktai ale jo Wardą išguliant taip rodosi. („Mos“ butu pagal

„Mariū Karcziamoj“ Kieme Juwendt apfistojų Trufis, jeib nū Dainiamimo ir Ura Szaukimo išdziuwustus Raklus pašlapintu. Kaczieig jie czionay graudenami tape, minau per Mares ne keliuoti, bet žemes Relą skirtis, kadangi Ledas pertrufes esq, keliawo jie tikt tolyn. Du Broliu Marczios dabar pirma waziawo. Jau Agilla buvo matoma, ir graziey išdabintieje Namai buvo jau atskirami, kaip pirmosios Szlajos su dwiem Broliam Marczios iluzo. Nors tai ir tūjau pamatyta tape, tap tikt sekancziosios dwejos Szlajes neb galejo atlaikytos tapti ir i Ledo Plyšę ikrito. Wienose anū triju Szlajū buvo ir jaunasis Poras. Wisi Smobbos Swecziesi atbego ant Išgelbejimo anū Ikrutusiuju. Išgelbejimas bene passiseles ne butu, jeį žmones iš Agillos toltai ne butu pamate ir su Išgelbejimo Rykais atfistubinę. Nors Smobbininkai prieš sawo Walę nufimawde buvo, tap jie tikt Smobdą taip linksmay toliaus šwente, kaip kad nieks ne butu nusidawusi.

Bozen, 28. Merq. Kazbaininkas Bissen wakar wel bande iš Kalejimo išsilauži. Jam passisele, iš Lenciugū išsiwalnyti ir ant Kalejimo Buto Stogo užlipti. Su Bagalba wieno Kulniū Szlutojo tape jis wel sugautas.

**Prisiskintujū Sudas Tilžeje.**

Panedelhy, 28. Merq, tape Browa prieš Ukiniūto Sunų Jurgis Jurkus iš Dzeninkū del Išwadziojimo ant neteistos Priesegos laikyta. Jis buvo Lisfininką Demti, kursai su jūm podraug Stintū Rupezyštę ware, 19. Septemberi perej. Meto baisteg sumukes ir su Beiliu subades. Apfustas melde jis D., kad kisan sakytu, jis esq Apfustasi šodzieis iartines, ale S. ji su Beiliu ne dures. Jis tas Ronas wirsdams esq gawes. Sudzia isrado Jurku dwiejū lengwiū

ir wieno sunkaus Runo Suzeidimo kaita. Jis tape ant 1 Meto ir 1 Menesio Kalejimo nusudytas. 4 Menesie Išjektojimo Kalejime jau atkaleti yra.

Browa prieš Ukiniūką Ndel Dib. Friedrichsdorfe del tyczionis daryto Uzdegimo ne galejo wedama buti, kadangi jo Pati ir Rudikiei sawo Liudymq užgynė. Ji tur litam Sykiui pasilikti.

Seredoj turejo Miesininkū Bagalbininkas Gustav Stahfeld iš Budwezcziū del Newiezlibystes atfilipti. Klausytojei Brową be laikant ne tape ileisti. Po Klausytojū žleidimo tape Browa apsakyta. Apfustasis tape wiens bandytos ir wienos išpildytos Newiezlibystes kaltas ikraftas ir ant 2 Metū 6 Menesiu Kalejimo nufudytas. Tair jau wprapuldo jis ant 3 Metū Garbe.

Gzetwerge sedejo ant Apfustujū Solo Bernas Julius Szallies iš Jonienū del neteistos Brysegos ir Dwarponis Leopold Zander iš Jonienū del Išwadziojimo ant neteistos Priesegos. Apfustasis Sz. ant Kagaines Amtsgirikto iššipazino, kad jis ant sawo Pono Išwadziojimo jam ant Gero neteisteg prisefes. Apfustasis S. su sawo Paczia štyriu gywena. Ji prie sawo Geneciū Kagainej ir Tilzej ussilaito. Ant jos Išlaikymo tur Apfustasis S. Dalį Piningū moketi. Už tą Gzesą nū 14. Aprilio iki 15 Julyjaus jis jei ne mokejo. Todel dawe ji nū sawo Wyro kelis Daiktus išpantyti. Prieš Pantyjimą S. Prieštaramimą pakete, Sz. per Liudininką pridūdams. Tasai išliudyjo, kad Dwarponio S. Pati nū 14. Aprilio iki 15. Junyjaus kokias 3 Nedeles ant sawo Wyro Dwaro užsilaitusi, Gzese nū 15. Junyjaus iki 15. Julyjaus ji ten powisam gywenufi, už tą Gzesą ji Išlaikymo Piningū ne privalanti praktyti, kadangi ji nū sawo Wyro išlaikyta tapusi. Per Liudininkus išširode, kad Apfustojų S. Pati berods

ta Išguldytą iš „maž“, „widas“ iš „weizdėti“ arba „Wyzdis“ atfirades; taygi paženkintu Moswidas taip daug, kaip „Mažwyzdis“. Tas Wyras dar Karaliaucziuje budams ant Paliepimo Greikio Albrekto pirmucziausias Rnygeles lietuwiskoj Kalboje išleido. Tose Rnygelese buvo triumpas Apmastymas lietuwiskū Raktū nudrukawotas, trys Dalysai butent 1) Katgismas, bene be Liuteriaus Išguldymo; kadangi Lietuwinkai dar pirma skaityti mokintis turejo, seke 2) Pamokinimas ant Skaitymo, taygi butu a b c ir kas šieip šybelese randama yra, galiausiey 3) dar dešimt baznytiškū Giesmjū, kurios daugiausiey Išwertimas wofiskū Giesmjū buvo. Daugiaus nū anū Giesmjū ne yra žinoma, kaip tiek, kad wiena Giesme, jau nū Kapagellano iš lotyniskos Kalbos

išwersta, tarp jū nudrukawota buvo. Tas Raktelis yra Gruntas wisū sekancziujū lietuwiskujū Raktū, kadangi tame pirmjausey lietuwiskosios Skaitytines randamos yra. Kelios Skaitytines ale tikt prie lietuwiskosios Kalbos ne pritiko, kadangi ypatiski lietuwiski Ištairimai per ne pritinkanczias wofiskas Skaitytines nuženklinti buvo. Weliaus Kunigs Klein Tilžeje tas lietuwiskases Skaitytines pagal lietuwiską Iškaltbejimą pagerino Mete 1653. Ar lietuwiskasis Raktelis Moswidis dar kur randasi, yra abejotina. Jau Mete 1625 rodosi pagal Ištairimą ercikiskojų Kunigo Behm tas Raktelis užmirktas buwes.

Dar ne wiskas.



ant jos Wyro Dwaro užsilaičius, ale wisah triumfą Gzefą. Brisakintieje ikrado abu Apstufstūju kaltu. Bernas Sz. tape del neteifios Prysegos ant wieno Meto Lemnyczios ir 2 Metū Garbes Prapuldymo nusudytas, jo Ponas J. gauna už Ikwadziojimą ant neteifios Priesegos 3 Metus Lemnyczios ir prapuldo ant 3 Metū Garbe. Abu tape per netinkancziu ikrastu, kumet per Liudininkus pridūti tapti.

**Wisokia Zinia.**

Mieste New-York, haurinej Amerikoje, tape Italijonas Cotte, kursori sawo Zemes Draugą nurazhajawes buvo, per Elektriciteta gadinatas. Po treciojo Elektricitatos Trinkio pamire jis.

[Pakorawotas Galwijū Muczyjimas.] 17 Metū senasis Arklis Bernas Paul Speer is Ingramsdorf kluzjyo iki Pradzios perejusio Meto prie Dwarponio August Winkler is Weicherau prie Dffig. 14. Decemberi perejusio Meto buvo jam uždāta, wienā Stuki Dirwos paarti. Arklie nepalajingi buvo ir Speer per tai i toki Narfā parejo, kad jis rantiui Arklui i Snuki grebdams jam Diezūwi ispleše. Tas Gywolis dar gyps teb yra, ale ar jis daugiaus prie Darbo be tiks, dar nier zinoma. Sziose Dienosia turejo Speer prie Korawones Ramaros del Gywoliū Mucyjimo atsiliepti. Per Liudininkā pakwiestafis Winkler istare, kad ne gallta esā, slyduji Diezūwi su Ranta isplekti. Apstufstafis buses bene Sznuireli ant Diezūwjo užneres ir su tām taip isplešes. Apstufstafis ale patikrino, kad jis toktai su Ranta isprowyjes. Sztois anwalts uzmane, kad Speer su aukščiausia ant to statyta Korawone, butent wieno Metu Kalejimo pakorawotas butu. Grikstas ale iziurejo jo Zau-nyste ir isktoliskaji gerā Pasielgimą, tami

jo Kalcziā nulengwindams, ir nusudyjo ji ant bewyniū Menefiū Kalejimo.

[Aprokawimas tujū, kurie Prusū Zemeje nusizawine yra.] Prusū Zemeje yra Metāse nā 1884 iki 1890 Staitlius tū, kurie saw Galā pasidare, ne mentay nusimazines. Ant 100 000 Gywatininkū parejo Mete 1884 ir selancziuse Metāse 21 tujū, kurie is walnos Wales i Smerti ejo. Metāse 1888 iki 1890 jū Staitlius ant 19 sumazejo. Tasai Nusimazimimas tikt prie Wyrū te yra randamas. Sawe nusizawinusiū Moteriskliū Staitlius wis tas pats pasilikes yra. Ant himta Lufstancziū Moteriskliū yra 8 sawe nusizawinuos. Wien Wyrū Staitliū aprokajant randam, kad dar Mete 1884 ant himtatuksant Wyrū 34 Sawjudziei, bet Mete 1890 tikt 32 buvo. Daugiaus Sawjudziū, taip wijoj Zemej, Waugiaus radofi. 1883 nā 100 000 Gywujū buvo 33 saw patys Galā pasidare, Mete 1890 jau jū Staitlius ant 30 palēs buvo, 1887 ir 1888 jujū Staitlius dar mazefnis buvo, taip 1890. Berlyne ale ypaczies Staitlius sawe nusizawinusiū Moteriskliū nusimazines yra.

„Kad Moteriskfes atsišweikina, jos tikt ilgay dar stow taba.“ Pas Parbawimo Wietā wieno Kupcziaus Berlyne dwi Moteriskfes nā Turgaus sugryzdamos taip labay daug wiena su antra kalbei turejo, kad i Kupcziaus Parbawinycziā ietti Norintieje noprosnay ilgā Gzefā ant judwiejū Periskyrimo laukti turejo. Kupczius galiaustey isfunte sawo Mokintini. Tasai dwi Kasfes isnešdams jes ant Passiedimo pakwiete. Toktai gelbejo. Aplink Stowintiemsiems aikstey besijaktant atkojo Ziuponidwi, meilingamjam Kupcziai Keršto pilnā Izwilgi primesdamos.

[Kowa tarp wieno Apstufsto ir Uredininkū.] Ant Berlyno Landgirikto turejo wiens Darbininks del Ciecoriaus Garbes Izejimo atsiliepti. Liudininkus be isklau-

sinejant jis jau stambiey barefi ir keife. Po jo Nusudyjimo ant 2 Metū Kalejimo jo Narfas be Galo didis pañojo. Jis užpāle Zmones, kurie jam nieko Piktto ne buvo dare, jis musbdamas. Po smarkios Rowos jis surakintas tape.

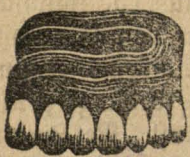
Gražusis Firšteris užtropyja graže Mergaitē, Wardu Cenc, Girej Malkā be renkant. „Ar tu ne zinai, Mergel, kad tai užbraufta yra? Af tawē užrašyti turiu.“ — „Af Pon Firšter —“ „Na, ale Korawone tur buti! Tu mane turi ant Korawones pabucyti!“ — Ji apširaudonāja, ale sawo Burnā pries Firšteri laiko — ant Korawones. Po ilgo Bucziawimo ji palengwa puse gedingay, puse lytricy sato: „Pon Firšter, — pirm aštāniū Dienū — af jau wienā Syki Malkā rinkau . . .“

**Turgaus Prete**  
nū 2. Aprilio 1892.

	Tilzeje		Klaipėdoj	
	M. S.	M. S.	M. S.	M. S.
Kweczei	10 39	10 60	9	9 50
Rugei	9 60	10 35	8	8 50
Wēzei	7 75	8 25	6	6 30
Wijos	7 20	7 50	3 50	3 80
Sirnei, balt. rain.	10	12	8	8 50
	12 50	13 15	8	8 50
Koputes	3 40	3 70	2 40	2 60
Kiaubei ant Kapds	2 75	3	2 50	—
Swiektas	— 90	1	1	1 10
Kiauliena	— 45	— 60	— 50	— 60
Zautiena, geriausoji	— 35	— 70	— 70	— 75
Wersjiena	— 30	— 60	— 40	— 60
Awiena	— 45	— 50	— 40	— 60
Sziens	2	2 60	2	2 40
Szaudai	—	—	1 80	2
Szaudai uz Kapq	25	28	—	—
Semenei uz Centneri	10	11	—	—
Timotai uz Centneri	15	20	—	—
Kruštene prafila uz 2	— 34	—	—	—
Awija Krūpai / Swarq	— 44	—	—	—
Binai uz Centneri	—	—	24	—
Malta, minšta	—	—	46	48
Malta, tieta	—	—	48	50

**Berlyno Prekiū Dveše**  
Kublis Popieriaus : Binuans : 4. Aprilis.  
100 Rbl. . . . . 209 Mt. 10 Vf.

**Apstufymai.**



**Dantu Parbawiete nu M. Karpes.**

Kunskiskas Dantis, Blombierawimus, Dantu Bertafshmus.

Tilzeje,

Kazernos Ulyczioj Nr. 23.

Repasituringius primum af kasdien, tikt Nedēldie- neje ne, nū Bēgoriaus 8 iki 9 Rytmetji.

**Lauto Darzo Kwietkū Seklas,**

Swiezi, dygstanti Sekla, yra jau parejusī prie **Germann Biehe,** Tilzeje, Wandens Ul. 33.

**Aš esmi Tilzeje kaip Liekorius**

gywentinay istaisēs.

**Dr. Pieck,**

Ulyczioj Königsbergerstraße 4.

2400 iki 3000 Mk.

tur ant twirtos Lauto Ypotekes padāti

Aptiekorius **Lehmann** Katycziuse.

**Darzo, Lauto bey Kwietkū Seklas,**

Swieziame, užstowint dygstancziame Lawore, prisiulo

**O. Siemering'io** Falskiu-Drogerija, Tilzeje.

**Szwieziū Seklū**

parejo ir prisiulo tases didziame Iškityrimē.

**Runkalriewiū, Miltzin-Germuliū (Murtū), Dirwos Niewū** geriausiuse rundinā se bey il- gā se Pawydzjūse, taip ir **Darzo bey Kwietkū Sektas**

zinomay geriausiuse, swieziuse, dygstancziuse Sektuse, pigiaustey. Seklū Kupczyšte nū **Karl Pieck,** Tilzeje, Wokiecziu Ulyczioj 23.

**Scillitin,**

geriausia Prieprowa uz Ziurkiū- bey Peliiū-Prawatymā, ney Zmogui, ney Namū Gywoliems neis- kadynancze, prisiulo

**O. Siemering'io** Falskiu - Aptieka, Tilzeje.

**Geklai!**

Geriausius raudonūsius **Dobilus,** taip Atestas ludyja nū Szilkū cyfusus, walnus nū amerikonisko Primatshymo, bal- tūsius **Dobilus,** geltonū- sius **Dobilus,** Jancziū **Do- bilus,** Non-**Dobilus,** Ty- motus, **Nez-Zole,** **Knaul- Zole,** **Medaus Zole,** taip wadinama **Wiesenschwingel,** minsktas **Trespes,** **Serade- lius,** **Spirgelius,** **Cent,** **Lucerus,** **Esparsettus,** **Zu- pynus** i. t. Sektas primelyja

**Karl Manleitner,** Tilzeje.

Gzepat: **Dobilū** Sejimo- Mafynū, placzies selancziū Mafynū, **Drill-Mafynū.**